

Shivaji den Store

Juleaftensdag lagde statsminister Modi grundstenen til den enorme Shivaji-statue, der skal opføres to kilometer ud fra Mumbais kyst. Med en højde på 192 meter, bliver det verdens største statue. Pris: 3½ mia. kroner. Er der mening med galskaben?

Uanset hvordan man kommer til Mumbai, bliver man modtaget af Shivaji: Med fly, lander man i Chhatrapati Shivaji International Airport. Med tog, ruller man ind på Chhatrapati Shivaji Terminus, som briterne oprindeligt kaldte Victoria Station. Og når man i 2019 kommer sejlene til Mumbai, vil man passere byens ny vartegn, en statue af Shivaji med løftet sabel, siddende på en hest i fuld galop.

Modis statuer

Statuen bliver dobbelt så høj som Frihedsgudinden og otte meter højere end verdens næsthøjeste statue, som sjovt nok er under opførelse 300 kilometer længere nordpå, i delstaten Gujarat. Også her var det statsminister Modi, der lagde grundstenen (se [Statuen, der ikke voksede ind i himlen](#)). To spørgsmål melder sig: Hvem var Shivaji? Og hvorfor alle disse statuer?

Shivaji var en krigerkonge, der grundlagde Maratha-riget i det nuværende Maharashtra. Han startede som en oprører, der udfordrede den muslimske Stormogul Aurangzeb, og skabte for en stund et mægtigt og velfungerende rige, med en stærk hær og en effektiv statsmagt. Det var en kamp mod alle odds, for i midten af 1600-tallet strakte mogulernes rige sig over det meste af subkontinentet. Men Shivaji var en snu og dygtig hærfører.

Drabet på Afzal Khan

Mest kendt er historien om Shivajis likvidering af hans modstander, den erfarne general Afzal Khan. De to herrer mødtes til forhandlinger på en bakketop, kun i følge af deres sekundanter, men Shivaji var bevæbnet med en skjult "tigerklo", et knøjern med syleskarpe klinger. Da de omfavnede hinanden, jog Shivaji kloen ind i Afzal Khan (i visse udgaver af historien, var det Afzal Khan der slog til først). Herefter overrumplede Shivajis hær fjenden.

I dag er han Maratha-folkets største helt. Han er også et af de stærkeste symboler på hinduistisk oprør mod muslimerne, om end det historiske belæg for dén tolkning er yderst tvivlsom.

De muslimske moguler havde hinduistiske generaler og Shivaji gjorde brug af muslimske fodfolk. Det var ikke en kamp mellem trossamfund, der udspillede sig i 1600-tallet, den konflikt startede først i det 19. århundrede. Forståelsen af Shivaji er farvet af nutidens konflikter, og det er dén, der lever videre i den politiske kamp i dag.

Shivajis hær

Forrest i den kamp står det lokalpatriotiske parti Shiv Sena – Shivajis hær – som siger, at de alene taler Marathaernes sag, og beskytter dem mod alle de andre: Muslimerne, de fattige daglejere fra Bihar, de dygtige forretningsfolk fra Gujarat og ikke mindst den kosmopolitiske elite, som kendetegner det liberale og progressive Bombay. Marathaerne, især dem fra arbejderklassen og den lavere middelklasse, føler sig som fremmede i deres eget land, som et proletariat. Og den vrede udnytter Shiv Sena med skarp retorik og voldelige angreb på modstandere. Især muslimerne.

Men kærligheden til Shivaji stikker dybere end hans militære evner og kampen mod muslimerne. Shivaji kom selv fra relativt beskedne kår, var søn af en officer, og sled sig op gennem hierarkiet med list og dygtighed, for til sidst at blive kronet til konge (Chhatrapati) og anerkendt i krigerkassen af den braminske gejstlighed.

Når den fattige Marathi kæmper for det daglige brød i Mumbais asfaltjungle, er Shivaji den store rollemodel. Han giver dem håbet tilbage, og selvrespekten. Og det bringer os videre til det næste spørgsmål: Hvorfor denne dyre statue?

En sten i havet

I dagene mellem jul og nytår, efter statsminister Modi havde kastet den første grundsten ud i havet fra en hovercraft tilhørende Mumbais kystvagt, rasede den engelsksprogede presse i Indien over statuen.

Deres primære anke var, at statuen var spild af penge, hvorefter de nævnte alle de fornuftige ting man kunne få for 3½ milliard kroner: Man kunne fordoble allokeringerne til kunstvanding, så Maharashtra's hårdt plagede bønder kunne sikre deres livsgrundlag (se [En tør fornøjelse](#)). Man kunne øge allokeringerne til energiprojekter (x5) eller vejarbejde (x7). Og hvis man virkelig ønskede at hylde Shivaji, kunne man renovere samtlige af hans 300 stærkt forfaldne fæstninger og slotte. Man kunne også være kedelig, og afskrive hele delstatens gæld. Listen var endeløs. Det samme var forargelsen.

Fiskernes sorte flag

Også fiskerne var utilfredse, for Shivajis statue skal placeres midt i deres vigtigste fiskezoner. De frygter for deres fremtid, når store mængder sand og beton hældes ned over fiskenes yngleområder (der skal bygges en 17 hektarer stor kunstig ø) og millioner af turister efterfølgende skal sejles ud til statuen hvert år. Dagen før Modis ceremoni flagede fiskerskibene med sort.

Tilhængerne af statuen afviser kritikken som provinsielle og perspektivløs. Uden de store ambitioner havde Indien aldrig fået deres Taj Mahal. Andre mener, at statuen tjener sig hjem på turistpenge, om end beregninger viser, at det vil tage 140 år, hvis statuen tangerer Taj Mahals indtjening. Andre – herunder statsminister Modi – anlagde en mere ideologisk vinkel, og fremhævede statuen som en kilde til inspiration til "Good Governance", som måske herskede i Shivajis storrige.

It's politics...

Men i sidste ende handler det om politik. Maharashtra er en af de vigtigste delstater i Indien; den største målt på BNP, næststørste målt på befolkning og tredjestørste målt på areal. Hovedstaden Mumbai er Indiens finansielle centrum og landets største og rigeste by. Og nøglen til magten ligger i det store

Maratha-valgsegment, der udgør en tredjedel af delstatens befolkning.

Af samme grund har alle partierne, på forskellige tidspunkter, støttet op om statuen, som de mener udgør nøglen til de eftertragtede stemmer. Både det sekulære Kongresparti, det regionale NCP, Shiv Sena (surprise...) og lige nu – ivrigst af alle – det hindunationale BJP, der også sidder på delstatsmagten. I den forstand er det i lige så høj grad et regionalt politisk projekt, som et hindunationalt projekt.

Maratha-folkets vrede

Dels ønsker BJP ikke længere at være afhængige af Shiv Sena. Nok er de hindunationale åndsfæller, men de vil helst styre på egen hånd, og vil derfor gerne æde sig ind på Shiv Senas Maratha-vælgere. Dels blev delstatsregeringen rystet af en række store Maratha-protester i august sidste år (se [radioindslag på 24-syv](#)), hvor bønder krævede arbejde, støtte og en lysere fremtid. Protesterne gjorde især ondt, fordi de var rettet mod BJP's delstatsleder Devendra Fadnavis som er af brahminsk herkomst, og ikke Maratha.

Nu håber Fadnavis så, at et symbolpolitisk plaster på såret kan dulme smerten. Det har virket før, men spørgsmålet er, om det virker i nutidens Indien, hvor vælgerkorpset er stadig mere kritisk, og mere villig til at søge nye veje. Spørgsmålet er, om folket bare ser en statue på dybt vand.

27.12.2016 – [The Logical Indian](#)

24.12.2016 – [The Quint](#)

27.12.2016 – [The Times of India](#)

...blandt utallige artikler

Hør også Sunil Khilnani's suveræne [podcast på BBC](#) om bl.a. Shivaji (som har inspireret til blog intro)